

BİYOĞÜVENLİK MEVZUATI UYGULAMA TALİMATI

1. AMAÇ

Bu Talimatın amacı, genetik yapısı değiştirilmiş organizma ve ürünlerinin ithalat, transit geçiş, boşaltma, işleme, ihracat, etiketleme, izleme, denetim ve kontrolüne dair usul ve esasları belirlemektir.

2. KAPSAM

Bu Talimat;

GDO ve ürünleri, GDM ve ürünleri ile GDO'lardan elde edilen ürünlerin ithalat, transit geçiş, boşaltma, işleme, ihracat, etiketleme, izleme, denetim ve kontrolüne,

Modern biyoteknolojik yöntemler kullanılmak suretiyle gen aktarılarak ticarete konu edilmesi muhtemel ürünlerin ve tohumlukların ithalat, transit geçiş, boşaltma, denetim ve kontrolüne, dair hükümleri kapsar.

3. HUKUKİ DAYANAK

Bu Talimat;

5977 Sayılı Biyogüvenlik Kanunu, 5996 Sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu, Genetik Yapısı Değiştirilmiş Organizmalar ve Ürünlerine Dair Yönetmelik, Gıda ve Yemin Resmi Kontrollerine Dair Yönetmelik, Bitkisel Gıda ve Yem İthalatının Resmi Kontrollerine Dair Yönetmelik, Bitkisel Gıda ve Yemin İhracatında Sağlık Sertifikası Düzenlenmesi ve İhracattan Geri Dönen Ürünler için Uygulama Yönetmeliği, Ülkeye Girişte Veteriner Kontrollerine Tabi Hayvan ve Ürünlere Dair Yönetmelik, Bitki Karantinası Yönetmeliği hükümleri ve Biyogüvenlik Kurulu Kararlarına, Tarım ve Orman Bakanlığı Biyogüvenlik Kararlarına (tamamı Biyogüvenlik Kararı olarak anılacaktır) dayanılarak hazırlanmıştır.

4. GENEL HÜKÜMLER

4.1 Modern biyoteknolojik yöntemler kullanılmak suretiyle gen aktarılarak ticarete konu edilmesi muhtemel ürünler, riskli ülkeler ve bu ürünlerin ithalat aşamasındaki GDO kontrollerinde uygulanacak analiz sıklıkları EK-1'de yer almaktadır.

4.2 Biyogüvenlik Kararlarının uygulamaya aktarılmasında Bakanlık talimatları dikkate alınır. Biyogüvenlik Kurulu ve Tarım ve Orman Bakanlığı'nca onaylanan GDO'lar ve kullanım amaçları EK-2A ve EK-2B'de yer almaktadır.

4.3 GDO kontrollerinde; ithalatçı tarafından sunulacak, ürünün bileşen listesi ve GDO içeriği ile ilgili diğer belgeler dikkate alınır. Bileşen listesinde EK-1 de yer alan bir veya birden fazla ürün bulunması durumunda GDO kontrolleri yapılır.

4.4 EK-1 sayılı listede yer alan ürünlerin ithalatında; ithalatçı, üründe GDO varlığının olup olmadığına ilişkin ilgili orijin ülke veya yüklediği ülke yetkili otoriteleri tarafından düzenlenmiş belge veya GDO analizlerinde uluslararası akredite bir laboratuvardan alınmış analiz raporu ibraz edebilir.

4.4.1 Bu belgelerde ithal edilecek ürünün adı, ürünün miktarı, ürünü tanımlayıcı bilgiler (parti/seri numarası, dökme ürünlerde taşıma aracı veya taşıma aracını tanımlayıcı bilgiler vb.) ile ithalatçı, ihracatçı veya üretici bilgilerinden en az biri yer almalıdır.

Talimatta yapılan değişikliklerin izlenebilirliğini sağlamak için metin içerisinde değiştirilen ve ilave edilen yazılar italik koyu olarak yazılır. Bir önceki güncellemede yapılan değişiklikler ise normal yazım karakterine çevrilir.

İlk Yayın Tarihi : 00-17/06/2016

Güncelleme No ve Tarihi : 08-03/01/2023

4.4.2 Yetkili otorite tarafından, üründe GDO varlığı olup olmadığına ilişkin yukarıda belirtilen belge düzenlenebileceği gibi ürünün gıda veya yem güvenliğini gösteren sertifikada da bu bilgiler bulunabilir.

4.4.3 Ürünün fiili ithalat işlemleri tamamlanmadan alıcı veya satıcısının değiştiği durumlarda, söz konusu belgedeki satıcı ve alıcı firma ve miktar bilgileri satış işlemlerine ait belgeler de dikkate alınarak kontroller gerçekleştirilir.

4.4.4 Ürünün GDO'lu olarak belgelendirilmesi durumunda GDO ve ürünlerinin miktarı ve içerdiği GDO çeşidiyle ilgili bilgiler de belgede yer almalıdır.

4.4.5 Ürünün GDO içermediğine ilişkin sunulacak belgede bu talimatın 4.4.1'inci maddesine ek olarak **“GDO içermediğine” ve/veya “GDO'dan oluşmadığına” ve/veya “GDO'dan elde edilmediğine” dair vb.** ifadeler yer almalıdır.

4.4.6 İthalatçı tarafından sunulan analiz raporlarında analizi yapılan parametreler (“GDO Tarama Analizi p35S, tNOS, pFMV vb. gibi Promotor, Terminatör” ve “p35S, tNOS, pFMV vb. gibi Promotor/Terminator içeren/içermeyen **GD tipleri (GGBS'de Analize yetkili laboratuvarlar listesinin altında belirtilen GD tipler dahil)**”), tespit edilen GD tipleri ve miktarları ile analiz metotları da yer almalıdır. Analiz raporları “GDO Analiz Stratejisi Uygulama Talimatı” da dikkate alınarak değerlendirilir.

4.4.7 Ürünün üretildiği veya yüklendiği ülke haricindeki bir ülkede bulunan, GDO analizlerinde uluslararası akredite bir laboratuvarından alınan analiz raporları da geçerli olarak kabul edilir.

4.4.8 Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğünün internet sitesinde yer alan “Ülkelerde Sertifika Düzenlemeye Yetkili Otoriteler” veya ilgili ülkenin GDO konusunda yetkili diğer otoritesi tarafından belge düzenlenebilir. Belgeyi düzenleyen kurumun yetkili olup olmadığına ilişkin tereddüt hasıl olması durumunda ilgili ülkenin Büyükelçiliği/Konsolosluğundan teyit alınır.

4.4.9 Bu Talimatın 4.4.üncü maddesinde tanımlanan belgelerde yalnızca sahtecilik veya tahrifat yapılarak Bakanlıkça yanıtıldığı tespit edilenler hakkında 5977 sayılı Kanunun 15inci maddesi 4üncü fıkrası kapsamında işlem tesis edilir. Bakanlıkça yapılan analizler sonucunda belgenin doğrulanamaması bu kapsamda değerlendirilmez.

4.4.10 Madde 4.4 de ifade edilen bu belgeler,

4.4.10.1 Bitkisel gıda ve yem ürünlerinde ithalatçı firma tarafından sevkiyat bildirim aşamasında Gıda Güvenliği Bilgi Sistemine (GGBS) yüklenir ve sevkiyat bildirimine ait belge asılları doküman kontrolü aşamasında il müdürlüklerine sunulur.

4.4.10.2 Veteriner kontrolüne tabi ürünlerde Veteriner Giriş Belgesi ekinde veteriner sınır kontrol noktasına/il müdürlüğüne sunulur.

4.4.11 Üretici ve ürünü garanti eden global sertifikalarda 4.4.1 maddesinde yer alan sevkiyata konu ürünü tanımlayıcı bilgilerin bulunması zorunlu değildir.

4.5 İthal edilmek istenen üründen, ürünün kullanım amacı dikkate alınarak EK-1'de belirlenen analiz sıklığına göre numune alınır ve alınan numune GDO analizine tabi tutulur.

4.6 EK-1 sayılı listede yer alan ürünlerin bebek mamaları, bebek formülleri, devam mamaları ve devam formülleri ile bebek ve küçük çocuk ek besinlerinin bileşiminde bulunması durumunda ithalat kontrollerinde tüm partiler GDO analizine tabi tutulur. Aynı parti numaralı aynı ürünle ilgili yapılacak yeni sevkiyatlar ise Ek-1'de yer alan analiz sıklıkları kapsamında GDO analizine tabi tutulur.

Talimatta yapılan değişikliklerin izlenebilirliğini sağlamak için metin içerisinde değiştirilen ve ilave edilen yazılar italik koyu olarak yazılır. Bir önceki güncellemede yapılan değişiklikler ise normal yazım karakterine çevrilir.

İlk Yayın Tarihi : 00-17/06/2016

Güncelleme No ve Tarihi : 08-03/01/2023

4.7 EK-1 sayılı listede yer alan ürünlerin üretim ve çoğaltım materyali olarak ithalatında her sevkiyat GDO analizine tabi tutulur.

4.8 Serbest dolaşıma giriş rejimine tabi tutulacak olan ve EK-1 sayılı listede yer alan ürünler ithalat öncesi herhangi bir aşamada GDO denetimine tabi tutulur.

4.9 İthalatçı tarafından sunulacak GDO içeriğiyle ilgili belgeler ve Bakanlığımızca yapılan denetim sonuçları Biyogüvenlik mevzuatı ve Ek-2 sayılı liste ile uygulamaya aktarılan Biyogüvenlik Kararlarına göre değerlendirilir.

4.10 Dahilde işleme izin belgesi kapsamında yapılacak ithalatlarda da bu Talimat hükümleri uygulanır.

4.11 GDO kontrolü dışında bitki sağlığı, gıda veya yem güvenilirliği kontrolleri de yapılarak mevzuata uygun olması durumunda ürünün yurda girişine izin verilir.

4.12 Gemi ile gelen dökme ürünler için ithalatçı sevkiyat bildirim aşamasında GGBS'de "Antrepo/Gümrüklü Alan Adı" bölümüne gemi adını ekler.

4.13 Aynı sertifika muhteviyatı, aynı gemide yer alan ürünün ithal edilmek üzere birden fazla gümrük idaresinde boşaltılacak olması ve il müdürlüğüne bildirilmesi durumunda, ilk denetimi gerçekleştiren il müdürlüğü tarafından numune alınır, analize tabi tutulur ve analiz sonucuna göre işlem tesis edilir. Alınan numuneye ilişkin diğer il müdürlüklerini bilgilendirmek üzere numunenin alındığı antrepo/gemi ismi/IMO numarası (International Maritime Organisation), ambar/bölüm ismi/numarası ve numune alınan partinin miktarını içeren belge düzenlenir. Boşaltmanın yapılacağı diğer illerde ithalatçı tarafından bu belgenin sunulması durumunda tekrar GDO analizi yapılmaz.

4.14 İthalatçı tarafından beyan edilen gemi adı her sevkiyat denetimi sırasında denetçi tarafından ithalat Onay ana sayfasında Parti/Lot No bölümüne asteriks (*) işaretleri arasında yazılır. (**Gemi adı /IMO Numarası **)

4.14.1 GDO'lu olduğu beyan edilen veya yapılan kontroller sonucunda GDO'lu olduğu tespit edilen ürünlere ait verilere daha hızlı ulaşılabilmesi amacıyla ithalat işlemine ilişkin resmi kontrol olumlu veya olumsuz sonuçlandırılmadan önce ürünün GDO'lu olduğu parti numarası alanına işlenir. (örnek: *GDO'lu/P001) veya (**GDO'lu/Gemi adı /IMO Numarası **)

4.15 Analize tabi tutulacak aynı bileşenden oluşan ürünün birden fazla partiden oluşması durumunda, rastgele bir partiden numune alınarak GDO kontrolü yapılır. Analiz sonucunun uygun olmaması durumunda, ithalatçının talebi doğrultusunda diğer partilerden numune alınarak analiz yaptırılır. Yalnızca analiz sonucu mevzuata uygun olan partiler için uygunluk yazısı düzenlenir. İthalatçının tüm partilerden numune alınmasını talep etmemesi durumunda uygunsuzluk sonucu tüm partiler için uygulanır.

4.15.1 Bu hüküm Veteriner Kontrolüne tabi ürünler ile bebek formülleri, devam mamaları ve devam formülleri ile bebek ve küçük çocuk ek besinlerine uygulanmaz.

5. GIDA İTHALAT KONTROLLERİ

5.1 Gıda ithalat kontrollerinde EK-1'de belirlenen analiz sıklıkları dikkate alınarak GDO kontrolleri yapılır.

5.2 Bu Talimatın madde 4.4 üncü maddesinde tanımlanan, ürünün GDO içermediğine ilişkin belgenin sunulması durumunda, ürün EK-1'de belirlenen analiz sıklığının yarısı oranında GDO analizine tabi tutulur.

Talimatta yapılan değişikliklerin izlenebilirliğini sağlamak için metin içerisinde değiştirilen ve ilave edilen yazılar italik koyu olarak yazılır. Bir önceki güncellemede yapılan değişiklikler ise normal yazım karakterine çevrilir.

İlk Yayın Tarihi : 00-17/06/2016

Güncelleme No ve Tarihi : 08-03/01/2023

- 5.3** Alınan numunenin GDO analizleri “GDO Analiz Stratejisi Uygulama Talimatı” kapsamında yapılır.
- 5.4** GDO analizleri sonucunda, GDO tespit edilmemesi durumunda ürünün ithalatına izin verilir.
- 5.5** GDO analizleri sonucunda, GDO tespit edilmesi durumunda Biyogüvenlik Kararı ile gıda olarak kullanılması amacıyla onaylanan GDO olmadığından ürünün ithaline izin verilmez.
- 5.6** İlk analiz sonucunda GDO tespit edilmesi durumunda ithalatçıya 7 günlük itiraz süresi tanınır.
- 5.7** İlk analiz sonucuna göre ithalatçının özel işlem talebi olması durumunda bu Talimatın 14 üncü maddesi ve “GDO Bulaşanı Tespit Edilen Ürünlere Uygulanacak Özel İşlem Prosedürü (EK-5)” kapsamında işlem tesis edilir.
- 5.8** İlk analiz sonucuna göre ithalatçının kullanım amacı değişikliği talebi olması durumunda bu Talimatın 15inci maddesi kapsamında işlem tesis edilir.
- 5.9** Yapılan GDO analizlerinde GDO varlığının tespit edilmesi durumunda ürünün gıda amacıyla yurda girişine izin verilmez.
- 5.10** Ürünün GDO içermediğine ilişkin belge sunulması ve yapılan kontrollerde GDO tespit edilmesi durumunda ithalatçı riskli kabul edilir. Aynı ürün için ithalatçıya ait sonraki 10 sevkiyatta EK-1’de yer alan analiz sıklıklarına bakılmaksızın %100 analiz sıklığı uygulanır.

6. YEM İTHALAT KONTROLLERİ

- 6.1** Yem ithalat kontrollerinde EK-1’de belirlenen analiz sıklıkları dikkate alınarak GDO kontrolleri yapılır.
- 6.2** Bu talimatın 4.4’üncü maddesinde tanımlanan GDO içermediğine ilişkin belgenin sunulması durumunda, EK-1’de belirlenen analiz sıklığının yarısı oranında GDO analizi için numune alınır.
- 6.3** Bu talimatın 4.4 üncü maddesinde tanımlanan GDO içerdiğine ilişkin belgenin sunulması durumunda;
- 6.3.1** Sunulan belge; Biyogüvenlik mevzuatı ve Ek-2 sayılı liste ile uygulamaya aktarılan Biyogüvenlik Kararlarına göre değerlendirilir, uygun olması durumunda yemlerin ithaline etiketleme koşulları sağlandıktan sonra izin verilir. Dökme ürünlerin etiket bilgilerini içeren belge ürün ile birlikte bulunmalıdır.
- 6.3.2** GDO içerdiğine ilişkin belgenin teyidi amacıyla %20 sıklığında GDO analizi için numune alınır.
- 6.4** Alınan numunenin GDO analizleri “GDO Analiz Stratejisi Uygulama Talimatı” kapsamında yapılır.
- 6.4.1** Analiz sonuçları Biyogüvenlik mevzuatı ve Ek-2 sayılı liste ile uygulamaya aktarılan Biyogüvenlik Kararlarına göre değerlendirilir.
- 6.4.2** Analiz sonuçları Biyogüvenlik mevzuatına uygun olması durumunda yemlerin ithaline etiketleme koşulları sağlandıktan sonra izin verilir. Dökme ürünlerin etiket bilgilerini içeren belge ürün ile birlikte bulunmalıdır.
- 6.5** Yapılan belge kontrolü veya analiz sonucunda, Ek-2 sayılı liste ile uygulamaya aktarılan Biyogüvenlik Kararları haricinde GDO tespit edilmesi durumunda ürünlerin ithaline izin verilmez.

Talimatta yapılan değişikliklerin izlenebilirliğini sağlamak için metin içerisinde değiştirilen ve ilave edilen yazılar italik koyu olarak yazılır. Bir önceki güncellemede yapılan değişiklikler ise normal yazım karakterine çevrilir.

İlk Yayın Tarihi : 00-17/06/2016

Güncelleme No ve Tarihi : 08-03/01/2023

6.6 Bu talimatın 4.4 üncü maddesinde tanımlanan,

6.6.1 Yemin GDO içermediğine ilişkin belge sunulması ancak yapılan kontrollerde GDO tespit edilmesi durumunda ithalatçı riskli kabul edilir. Aynı ürün için ithalatçıya ait sonraki 10 sevkiyatta EK-1’de yer alan analiz sıklıklarına bakılmaksızın %100 analiz sıklığı uygulanır.

6.6.2 Yemin GDO içerdiğine ilişkin belgenin teyidi amacıyla yapılan kontrollerde onaysız GDO tespit edilmesi durumunda ithalatçı riskli kabul edilir. Aynı ürün için ithalatçıya ait sonraki 10 sevkiyatta EK-1’de yer alan analiz sıklıklarına bakılmaksızın %100 analiz sıklığı uygulanır.

6.6.3 Ürünün GDO’lu olduğuna dair belge sunulması ve yapılan analiz sonucunda üründe GDO tespit edilmemesi durumunda dahi o üründe beyan edilen GD çeşitlerin varlığının kabul edilerek ürünün Biyogüvenlik Kurulu Kararları doğrultusunda GDO’lu olarak yurda girişine izin verilmesi, bu durumda analiz sıklığının arttırılmaması,

6.6.4 Ürünün GDO’lu olduğuna dair belge sunulması ve analiz sonucunda tespit edilen GD Çeşitlerin beyan edilen GD çeşitlerinden farklı ama Biyogüvenlik Kurulu tarafından onaylı olması durumunda ürünün GDO’lu olarak yurda girişine izin verilmesi,

6.6.4.1 Tespit edilen yeni GD Çeşitlerin GDO Bulaşanı seviyesinde (%0,9 ve altında) raporlanması durumunda analiz sıklığının arttırılmaması,

6.6.4.2 Tespit edilen yeni GD Çeşitlerin GDO Bulaşanı seviyesinin (%0,9’un üzeri) üzerinde raporlanması durumunda ithalatçının gelecek 2 sevkiyatının GDO analizine tabi tutulması,

6.7 İthalatçının özel işlem talebi olması durumunda bu talimatın 14 üncü maddesi ve EK-5 kapsamında işlem tesis edilir.

7. NUMUNE ALMA, ANALİZ VE DEĞERLENDİRME

7.1 EK-1 sayılı listede yer alan ürünlerin;

7.1.1 Gıda amacıyla kullanılacak olması halinde GDO analizi için numune EK-3’de belirtilen metoda göre alınır.

7.1.2 Yem amacıyla kullanılacak olması halinde GDO analizi için numune 21.01.2017 Tarih ve 29955 Sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Yemlerin Resmî Kontrolü İçin Numune Alma ve Analiz Metotlarına Dair Yönetmeliğine göre alınır.

7.1.3 Biyogüvenlik Mevzuatı kapsamında başvurusu yapılmış ancak henüz onaylanmamış veya onay süresi dolmuş olan genetiği değiştirilmiş materyal içeren yemlerin GDO kontrolü için numune alma, analiz ve değerlendirme işlemleri 08.02.2017 tarih ve E.184897 sayılı talimat kapsamında yürütülür. *Başvurusu yapılmış ancak henüz onaylanmamış (değerlendirme aşamasındaki) GD çeşitler Bakanlık Talimatları ile İl Müdürlüklerine bildirilmektedir. Ayrıca başvurusu yapılan ve değerlendirme aşamasında olan GDO'lara ilişkin takip "Türkiye Biyogüvenlik Bilgi Değişim Mekanizması" üzerinden yapılır.*

7.1.4 Yem amacıyla onaylanan Biyogüvenlik Kararlarının yürütmesinin durdurulması veya iptal edilmesi halinde bu GDO’yu içeren yemler, Bakanlığa başvurusu yapılmış fakat onay süreci tamamlanmadan başvurusu geri çekilen GDO’yu içeren yemler veya Bakanlık tarafından değerlendirildikten sonra onaylanmayan GDO’yu içeren yemler, Bakanlığa henüz başvurusu yapılmayan GDO’yu içeren yemler, bu maddenin 7.1.3 üncü maddesinde belirtilen talimatlar çerçevesinde değerlendirilmez.

Talimatta yapılan değişikliklerin izlenebilirliğini sağlamak için metin içerisinde değiştirilen ve ilave edilen yazılar italik koyu olarak yazılır. Bir önceki güncellemede yapılan değişiklikler ise normal yazım karakterine çevrilir.

İlk Yayın Tarihi : 00-17/06/2016

Güncelleme No ve Tarihi : 08-03/01/2023

7.1.5 Tohumluk amacıyla gelen ürünlerde numune alma işlemi “Tohumluklarda GDO analizi için Numune Alma Talimatı”nın 7 nci maddesi hükümlerine göre gerçekleştirilir. Analiz sonucunda GDO tespit edilen tohumlukların ithaline izin verilmez.

7.1.6 GDO analizi için, gıda ve yem ürünlerinde alınacak numuneler, Gıda Güvenliği Bilgi Sistemi üzerinden gıda veya yemde GDO analizi yapmaya yetkili laboratuvarlara gönderilir.

7.1.6.1 Gıda ve yemde GDO analizi için yetkili laboratuvarlar GGBS de yer alır.

7.1.6.2 GDO analizleri için alınan numuneye ilişkin numune alma tutanağına, ürüne ait bileşen listesi, varsa ürünün GDO içerdiğine/içermediğine dair belge ve/veya etiket örneği eklenerek numune ile birlikte analizi gerçekleştirilecek laboratuvara gönderilir.

7.1.7 Tohumluk ürünlerde GDO analizleri, GDO Analiz Stratejisi Uygulama Talimatı kapsamında yürütülür ve tohumluk ürünlerden alınacak numuneler, GDO analizi yapmaya yetkili kamu laboratuvarlarına gönderilir.

7.1.8 İthalat aşamasındaki kontrollerde gıda ve yem maddeleri için Özel Gıda Kontrol Laboratuvarlarının referansı Ankara Gıda Kontrol Laboratuvar Müdürlüğü, Bakanlık Gıda Kontrol Laboratuvarlarının referansı Ulusal Gıda Referans Laboratuvar Müdürlüğü'dür. Ulusal Gıda Referans Laboratuvarına ilk numunenin gönderilmesi durumunda referans laboratuvar Ankara Gıda Kontrol Laboratuvar Müdürlüğü'dür. Tohumluklarda şahit numune Ulusal Gıda Referans Laboratuvar Müdürlüğüne gönderilir.

7.1.9 GDO analizi için gönderilen numuneler başka analizler için bölünmez, GDO numunesi ayrı olarak orijinal ambalajında veya bulaşmayı engelleyecek koşullarda laboratuvara gönderilir.

7.1.10 Şahit numunede, GDO Tarama Analizi (p35S, tNOS, pFMV vb. gibi Promotor, Terminatör) ve ilk numunede tespit edilen uygunsuz parametre (GD Tip vb) yönüyle analiz yapılır.

7.1.11 İthal edilecek yemlerle ilgili numune alım aşamasında ithalatçı tarafından “Analizlerde Onaylı GDO (GD Soya/GD Mısır) çeşitleri tespit edilmesi halinde ürünü Biyogüvenlik Mevzuatı hükümlerine göre GDO’lu olarak etiketleyeceğine” dair taahhüt verilmesi şartıyla GDO Analiz Stratejisi Uygulama Talimatı kapsamında yapılan analizlerde Onaylı GDO (GD Soya/GD Mısır) çeşitlerinin tespit edilmesi durumunda bu GDO'lara ilişkin GDO miktar analizleri yapılmaz.

8. GDO'LU ÜRÜNLERİN ETİKETLENMESİ

8.1 Biyogüvenlik Kararı ile gıda amacıyla kullanımına onay verilen bir GDO olmadığından gıdaların etiketlerinde Genetik Yapısı Değiştirilmiş Organizmalar ve Ürünlerine Dair Yönetmelik'in 18 inci maddesi 1 inci fıkrasının (g) bendinde belirtilen şekilde ifadeler yer alamaz.

8.2 Biyogüvenlik Kararı ile yem amacıyla kullanılmak üzere onaylanan GDO'lar için ürünün GDO'lu olarak etiketlenmesini gerektiren eşik değer % 0,9 olarak uygulanır.

8.3 GDO'lu olarak ithalatına izin verilen yemlerin etiketleme eşik değerinin üzerinde GDO içermesi durumunda, Genetik Yapısı Değiştirilmiş Organizmalar ve Ürünlerine Dair Yönetmelik'in 19'uncu maddesi ve Biyogüvenlik Kurulu kararına göre piyasaya arz edilmeden önce etiketlenmeleri zorunludur.

Talimatta yapılan değişikliklerin izlenebilirliğini sağlamak için metin içerisinde değiştirilen ve ilave edilen yazılar italik koyu olarak yazılır. Bir önceki güncellemede yapılan değişiklikler ise normal yazım karakterine çevrilir.

İlk Yayın Tarihi : 00-17/06/2016

Güncelleme No ve Tarihi : 08-03/01/2023

8.4 Biyogüvenlik Kararı ile yem amacıyla kullanılmak üzere onaylanan GDO'ların, GDO'suz eşdeğer yemlerinin etiketinde Genetik Yapısı Değiştirilmiş Organizmalar ve Ürünlerine Dair Yönetmelik'in 19 uncu maddesi 1 inci fıkrasının (e) bendinde belirtilen şekilde ifadeler yer alabilir.

9. İLERİ DERECEDE İŞLEM GÖRMÜŞ ÜRÜNLER VE MİKROORGANİZMALAR

9.1 EK-1'de yer alan bir hammaddeden elde edilen ileri derecede işlem gören ve/veya yapısında DNA içermeyen şeker, sukroz, dekstrin, invert şeker şurubu, glikoz şurubu/tozu, rafine yağlar, maltodekstrin, fermente organik asitler ve fermente içkiler vb. ürünlerin ithalatlarında; ürünün GDO'lu bir hammaddeden üretilmediğine dair üretici veya ihracatçı beyanı talep edilir.

9.2 Mikroorganizma ve mikroorganizma içeren ürünlerin ithalatında, mikroorganizmanın veya mikroorganizma içeren ürünün genetiğinin değiştirilmiş olmadığına dair;

9.2.1 Orijin ülke veya yüklendiği ülke yetkili otoriteleri tarafından düzenlenmiş belge, veya

9.2.2 Uluslararası akredite bir laboratuvaradan alınmış analiz raporu (GDO Tarama Analizleri dışında "mikroorganizmanın morfolojik karakterizasyon analizleri (koloni yapısı, istenen ürün ve ürün verimi tespiti vb.) için kültürasyon, tüm genom (WGS) analizi veya plazmidlerinin kapsamlı moleküler karakterizasyonu gibi farklı ve ileri analizlerin yapılması zorunludur.), veya

9.2.3 Sevkiyata konu ürünün üreticisi veya ihracatçısı tarafından düzenlenmiş "GDO beyanı" (Türkçe çeviriyle birlikte),

talep edilir.

9.3 9.1 veya 9.2'deki belgelerin her sevkiyatta İl Tarım ve Orman Müdürlüğüne/Veteriner Sınır Kontrol Noktası Müdürlüğüne sunulması zorunludur.

9.4 Mikroorganizmalardan elde edilen katkı maddesi, enzim vb. işlem yardımcılarının ithalatında Biyogüvenlik Kurulunun 11.04.2015 tarih ve 10 uncu toplantı kararı doğrultusunda yalnızca 5996 sayılı Kanun kapsamında gıda ve yem güvenilirliği denetimleri yapılır.

10. GDO'LU ÜRÜNLERİN İHRACATI

10.1 Biyogüvenlik Kararları kapsamında gerekli değerlendirmeleri yapılarak piyasaya sürülmesi uygun görülen GDO ve ürünleri ile bunların işlenmesiyle elde edilen ürünlerin ihracatına izin verilir.

10.2 Biyogüvenlik Kararları kapsamında onaylanmamış bir ürünün ihraç amacıyla ithali gerçekleştirilemez.

10.3 Analiz raporunda ve Sağlık Sertifikası ekinde yer alan "Ekli Liste" üzerinde ürünün GDO'lu olduğu belirtilir.

10.4 GDO'lu olarak ihracatına müsaade edilen ürünlerin, miktar, firma ve GDO bazında kayıtları tutularak 3 ayda bir takip eden ayın ilk haftasında Genel Müdürlüğe bildirilir.

10.5 Yurt içinde yapılan kontrollerde GDO tespit edilen ve idari yaptırım ve adli süreç başlatılan ürünler suç delili niteliğinde olması sebebiyle, adli soruşturma devam ettiği sürece muhafaza edilmelidir. Sürecin uzun sürmesi sebebiyle muhafaza imkânının bulunmaması durumunda konu soruşturmayı yürüten makama bildirilir, soruşturmayı yürüten makam tarafından alınacak karara göre işlem tesis edilir. Bu ürünlerin ihracatına ancak adli karara istinaden izin verilir.

Talimatta yapılan değişikliklerin izlenebilirliğini sağlamak için metin içerisinde değiştirilen ve ilave edilen yazılar italik koyu olarak yazılır. Bir önceki güncellemede yapılan değişiklikler ise normal yazım karakterine çevrilir.

İlk Yayın Tarihi : 00-17/06/2016

Güncelleme No ve Tarihi : 08-03/01/2023

10.6 Bu Talimatın 10.1 inci maddesi doğrultusunda ihracatına izin verilen ancak ihracattan geri dönen GDO'lu ürünler için Bitkisel Gıda ve Yemin İhracatında Sağlık Sertifikası Düzenlenmesi ve İhracattan Geri Dönen Ürünler için Uygulama Yönetmeliğinin 9 uncu maddesi hükümleri de dikkate alınarak resmi kontroller gerçekleştirilir.

11. GDO'LU ÜRÜNLERİN TRANSİT GEÇİŞİ

11.1 GDO ve ürünlerinin Genetik Yapısı Değiştirilmiş Organizmalar ve Ürünlerine Dair Yönetmelik'in 16 ncı maddesi kapsamında ülkemiz topraklarından transit geçişlerinde;

11.1.1 Transit talebinde bulunan firma tarafından, transite konu edilecek ürünün miktarı, menşe ülkesi, içerdiği GDO çeşidi (ayrıt edici kimlik bilgilerini içeren analiz raporu), nakil vasıtası plakası veya gemi adı/IMO Numarası ve çıkış gümrüğü bilgilerini içeren dokümanlar ve ürünün çıkış gümrüğüne ulaşacağı zamana kadar alınacak tedbirler ilgili müdürlüğe (il müdürlüğü/zirai karantina müdürlüğü/veteriner sınır kontrol noktası müdürlüğü) sunulur.

11.1.2 Transit edilecek ürün ilgili müdürlük tarafından doküman ve kimlik kontrolüne tabi tutulur.

11.1.3 Transit edilecek ürünün yüklenmesi ve boşaltılmasında ürünün çevreye bulaşmasını önleyecek tedbirler ürün sahibi ve taşıyıcı tarafından alınır. Bulaşmanın önlenmesi amacıyla ürün ambalajlarının özel olarak, yırtılma ve parçalanmaya dayanıklı malzemeden yapılmış olması, dökme ürünlerin taşınacağı araçların, ürünün çevreye bulaşmasını önleyecek şekilde branda ile üstünün örtülmesi veya kapalı araçlar veya konteynir ile taşınmanın yapılması gerekmektedir.

11.1.4 Ürün sahibi ve taşıyıcı tarafından alınan tedbirler ile nakil vasıtasının mühürlü olup olmadığı ilgili müdürlük tarafından kontrol edilir. Yapılan kontroller sonucunda transit geçiş işlemine izin verilir.

11.1.5 Herhangi bir bulaşma ya da kaza halinde acil eylem planı doğrultusunda hareket etmesi ve ivedilikle en yakın İl Müdürlüğüne bildirimde bulunması hususunda firma bilgilendirilir.

11.1.6 Transit geçişine izin verilen ürünlerin kaydı ilgili müdürlük tarafından tutulur.

11.1.7 İlgili müdürlük tarafından transit geçişine izin verilen ürünün ülkeyi terk ettiğine dair çıkış yapacağı gümrük müdürlüğünden bilgi talep edilir.

12. GDO'LU ÜRÜNLERİN GERİ GÖNDERİLMESİ

12.1 İthalat kontrollerinde Biyogüvenlik Mevzuatına uygun olmayan ürünler ithalatçının talebi doğrultusunda mahrecine veya menşesine iade edilebilir.

12.1.1 GDO yönüyle ülkemiz Biyogüvenlik mevzuatına uygun olmayan ürünlerin üçüncü bir ülkeye transit edilmek istenmesi durumunda; bu Talimatın 11'inci maddesine göre işlemler yürütülür. Ayrıca, ilgili müdürlük tarafından; ürünü transit edecek firmadan "ürünün GDO içeriği hakkında varış ülkesinin bilgilendireceğine" dair yazılı bir taahhütname alınır.

12.1.2 Transit edilecek ürüne düzenlenecek Re-Export Bitki Sağlık Sertifikasının 11 numaralı hanesine ürünün GDO'lu olduğu ve GD tip belirleme analizi yapılmış ise analiz sonucu tespit edilen GD tipleri yazılır.

Talimatta yapılan değişikliklerin izlenebilirliğini sağlamak için metin içerisinde değiştirilen ve ilave edilen yazılar italik koyu olarak yazılır. Bir önceki güncellemede yapılan değişiklikler ise normal yazım karakterine çevrilir.

İlk Yayın Tarihi : 00-17/06/2016

Güncelleme No ve Tarihi : 08-03/01/2023

12.1.3 Ürün, Re-Export Bitki Sağlık Sertifikası düzenlenebilecek bir ürün değil ise ürüne eşlik eden orijinal Sağlık Sertifikasının uygun bir bölüme, ürünün GDO yönüyle ülkemiz mevzuatına uygun olmadığı hakkında transit edilecek ülkenin bilgilendirilmesi amacıyla; GD var/yok analizi yapılmış ama GD tip belirleme analizi yapılmamışsa “..... ürünü GDO yönünden ..... GDO/GDO’ları içerdiği ve bu GDO/GDO’lar Türkiye’de onaylı olmadığı için Türkiye’ye girişine izin verilmeyerek ..... ülkesine transit gönderilmesine izin verilmiştir” ibaresi veya GD tip belirleme analizi yapılmışsa “..... ürünü GDO yönünden ..... GDO/GDO’ları içerdiği ve bu GDO/GDO’lar Türkiye’de onaylı olmadığı için Türkiye’ye girişine izin verilmeyerek ..... ülkesine transit gönderilmesine izin verilmiştir” ibaresi yazılarak, bu ibarenin yazıldığı bölüme ilgili personelin adı-soyadı ve tarih yazılarak imzalanır ve ilgili müdürlüğün mührü ile mühürlenir.

12.1.4 Veteriner kontrollerine tabi olan ancak ülkemiz Biyogüvenlik mevzuatına uygun olmayan ürünlerin geri gönderilmesi işleminde Ürünlerin Ülkeye Girişinde Veteriner Kontrollerinin Düzenlenmesine Dair Yönetmeliğin Uygunsuzluk ve usulsüzlük durumlarında uygulanacak işlemler başlıklı 19.maddesi kapsamında işlem yapılır.

13. GDO’LU ÜRÜNLERİN İMHASI

İthalat kontrolleri sonucunda Biyogüvenlik Mevzuatına uygun olmadığı tespit edilen ürünler mahrecine veya üçüncü ülkeye gönderilemez ise Biyogüvenlik Kararlarında yer alan imha koşulları doğrultusunda imhasına karar verilir.

14. ÖZEL İŞLEM

14.1 Gıda ve yem ürünlerinde yapılan ithalat resmi kontrolleri sonucunda başka bir türe ait GDO bulaşını tespit edilmesi ve ithalatçının özel işlem talebi olması halinde EK-4 de yer alan prosedüre göre işlem tesis edilir.

14.2 Özel işlem sonucunda ortaya çıkan atıkların yem olarak kullanılmasına izin verilmesi halinde, atıkların izlenebilirliği ile ilgili iş ve işlemler bu Talimatın 16 ncı maddesi doğrultusunda yürütülür.

14.3 Bu talimat kapsamında özel işleme tabi tutulmasına izin verilen ürünler ile ilgili olarak EK-5 formu doldurularak her ayın ilk haftasında Genel Müdürlüğe bildirilir.

15. KULLANIM AMACI DEĞİŞİKLİĞİ

15.1. İthalat aşamasında gıdalarda yapılan resmi kontrollerde ilk analiz sonucunda GDO varlığının tespit edilmesi durumunda ithalatçı firma kullanım amacı değişikliği talebinde bulunabilir.

15.2. Gıda ürünlerinin ilk analizi sonucunda GDO varlığının tespit edilmesi halinde ithalatçı, şahit numune hakkını kullanıp kullanmayacağı, kullanım amacı değişikliği talebinde bulunup bulunmayacağı, kullanım amacı değişikliği talebinde bulunulması durumunda; şahit numunede GDO tarama kapsamında GDO varlığının tespit edilmesi halinde, GD tip belirleme ve miktar analizlerinin de yaptırılacağına ilişkin bilgilendirilir.

15.3. Şahit numune analiz sonucundan sonra yapılacak kullanım amacı değişikliği talepleri dikkate alınmaz.

15.4. İthalatta yapılan resmi kontroller sonucunda gıda olarak kullanılması uygun görülmeyen bir ürünün yem olarak kullanılmasının talep edilmesi halinde işlemler “ Gıda Mevzuatına Uygun Olmayan Gıdaların Yemde Kullanılması Hakkındaki Talimat” çerçevesinde yürütülür.

Talimatta yapılan değişikliklerin izlenebilirliğini sağlamak için metin içerisinde değiştirilen ve ilave edilen yazılar italik koyu olarak yazılır. Bir önceki güncellemede yapılan değişiklikler ise normal yazım karakterine çevrilir.

İlk Yayın Tarihi : 00-17/06/2016

Güncelleme No ve Tarihi : 08-03/01/2023

15.5. Ürünün yem olarak kullanılması amacıyla yapılacak kullanım amacı değişikliğinde Yemlerin Piyasaya Arzı ve Kullanımı Hakkında Yönetmeliğin 23üncü maddesinin linci fıkrasına göre hazırlanan “Yem Maddeleri Kataloğu” da dikkate alınır. Katalogda yer almayan ürünlerle ilgili Bakanlıktan görüş alınır.

15.6. Şahit numune analiz sonucunda GDO varlığı tespit edilmemesi durumunda ürünün ithaline asıl amacı doğrultusunda izin verilir.

15.7. Şahit numune analiz sonucunda GDO varlığı tespit edilmesi durumunda Bu Talimatın 6ncı maddesi kapsamında işlemler yürütülür.

16. İZLEME İZLENEBİLİRLİK

16.1 GDO’lu yem maddelerinin izleme ve izlenebilirliği ile ilgili hususlarda Biyogüvenlik mevzuatı hükümleri uygulanır.

16.2 Yemlerin izlenebilirliğiyle ilgili bildirimler “GDO’lu Yemler Hakkında Uygulama Talimatı” çerçevesinde yürütülür.

16.3 İthalatına izin verilen GDO ve ürünleri, il müdürlükleri/veteriner sınır kontrol noktası müdürlükleri tarafından her ayın ilk haftasında EK-6’da yer alan tabloya işlenerek “Excel” formatında yazılı olarak Genel Müdürlüğe ve “e-posta” ortamında gdo@tarim.gov.tr adresine gönderilecektir.

17. YÜRÜRLÜKTEN KALDIRILAN TALİMATLAR

Bu Talimatın yürürlüğe girmesiyle birlikte; 25.10.2019 tarih ve 3255168 sayılı talimat yürürlükten kaldırılmıştır.

Güncelleme		Güncelleme Yapılan Madde	Güncelleme Gerekçesi
No	Tarih		
00	17/06/2016	-	İlk Yayın
01	15/06/2017	4.6	Bebek mamaları, bebek formülleri, devam mamaları ve devam formülleri ile bebek ve küçük çocuk ek besinleri ithalatında 2015-2017 yılları arasındaki yapılan GDO analizlerine ait sonuçların değerlendirilmesi,
		7.1.2	21.01.2017 Tarih ve 29955 Sayılı Resmi Gazetede, Yemlerin Resmî Kontrolü İçin Numune Alma ve Analiz Metotlarına Dair Yönetmeliğinin yayınlanması,
		7.1.3	21.01.2017 Tarih ve 29955 Sayılı Resmi Gazetede, Yemlerin Resmî Kontrolü İçin Numune Alma ve Analiz Metotlarına Dair Yönetmeliğinin yayınlanması nedeniyle
		14.1	GDO Bulaşanı Tespit Edilen Ürünlere Uygulanacak Özel İşlem Prosedürü Ek numarasının EK-4 olarak güncellenmesi,
		14.3	Özel İşleme Tabi Tutulan Ürünlere Ait Tablo’nun Ek numarasının EK-5 olarak güncellenmesi,

Talimatta yapılan değişikliklerin izlenebilirliğini sağlamak için metin içerisinde değiştirilen ve ilave edilen yazılar italik koyu olarak yazılır. Bir önceki güncellemede yapılan değişiklikler ise normal yazım karakterine çevrilir.

İlk Yayın Tarihi : 00-17/06/2016

Güncelleme No ve Tarihi : 08-03/01/2023

		16.3	GDO Kayıt Ve Analiz Sonuçları Tablosu Ek numarasının EK-6 olarak güncellenmesi,
		EK-4	EK-4 sayılı “Yemler GDO Kontrolü İçin Numune Alma Metodu” talimattan çıkarılmıştır
		EK-5	EK-4 olarak güncellenmiştir
		EK-6	EK-5 olarak güncellenmiştir
		EK-7	EK-6 olarak güncellenmiştir.
02	04/08/2017	9.2	Mikroorganizma içeren ürünler için sunulan belge veya analiz raporlarının kabul edilmesinde uygulamada birlikteliğin sağlanması.
		EK-2	02.08.2017 Tarih ve 30142 Sayılı Resmi Gazetede Biyogüvenlik Kurulunun 37-40 sayılı kararların yayımlanması nedeniyle,
03	30/05/2018	12	GDO’lu ürünlerin geri gönderilmesine ilişkin müdürlükler arasında uygulamada birlikteliğin sağlanması nedeniyle güncelleme yapılmıştır.
04	16.09.2019	4.4.1	Madde metnine “riskli ülkeler” ifadesi eklenmiştir.
		4.4.6	Yurtdışından gelen analiz raporlarının “GDO Analiz Stratejisi Uygulama Talimatı”na göre değerlendirilmesi için talimatta vurgu yapılmıştır.
		4.4.11	İthalat resmi kontrollerinde yaşanan sıkıntıların önüne geçilebilmesi için Global sertifikalar/belgelerle ilgili düzenleme yapılmıştır.
		9.1	İthalat resmi kontrollerinde GDO’lardan elde edilen ürünler için üretici veya ithalatçı firma tarafından sunulan GDO’suz beyanın/belgesinin, üretici veya ihracatçı firmadan alınması yönünde düzenleme yapılmıştır.
		9.2 / 9.2.1, 9.2.2, 9.2.3	Mikroorganizma ve mikroorganizma içeren ürünlerde üretici veya ihracatçı firma beyanın da alınmasına karar verilmiştir. Ayrıca uluslararası laboratuvarlardan alınacak GDO analizleri için bazı kriterler belirlenmiştir.
		9.3	GDO’lardan elde edilen ürünler ile mikroorganizmalar için verilecek belgelerin tüm sevkiyatlarda sunulması zorunluluğu getirilmiştir.
		12	Numaralandırma yapılmıştır. Veteriner Kontrolüne Tabi Ürünlere Uygulanacak İşlemler belirtilmiştir.
05	26.01.2021	Gen ifadesi	Metin’de geçen gen ifadeleri GDO olarak değiştirilmiştir.
		Biyogüvenlik Kurulu/ Biyogüvenlik Kurulu Kararları	Metin’de geçen Biyogüvenlik Kurulu/ Biyogüvenlik Kurulu Kararları ifadesi Biyogüvenlik Kararı olarak değiştirilmiştir.

Talimatta yapılan değişikliklerin izlenebilirliğini sağlamak için metin içerisinde değiştirilen ve ilave edilen yazılar italik koyu olarak yazılır. Bir önceki güncellemede yapılan değişiklikler ise normal yazım karakterine çevrilir.

İlk Yayın Tarihi : 00-17/06/2016

Güncelleme No ve Tarihi : 08-03/01/2023

		6.6.3 ve 6.6.4 ve alt bentleri	22.12.2020 tarih ve 3525695 sayılı Talimat bu talimata eklenmiştir. (GDO beyanı yapılan ürünlerde GDO tespit edilmesi durumunda yapılacak işlemler talimatlandırılmıştır.)
		EK-2 Sayılı Liste	a-Ek-2 sayılı Listeden geçerlilik süresi dolan 3 adet GD Soya çeşidi çıkarılmış, b-23.01.2020 tarihinde onay verilen 2 adet GD Soya Çeşidi, 1 adet GD Mısır Çeşidi eklenmiştir. c-27.02.2021 tarihli Resmi Gazete’de yayınlanan kararlar gereğince 7, 9, 12, 14 ve 16 numaralı Biyogüvenlik Kurulu Kararı ile onaylanan GDO’lar iptal edilmiştir. d-27.02.2021 tarihinde Resmi Gazetede yayınlanan kararlar gereğince 4 Adet GD Soya ve 1 Adet GD Mısır listeye eklenmiştir.
06	19.01.2022	4.14.1	Parti numarası alanına (*GDO’lu) olduğu işlenmesine karar verilmiştir.
		EK-2 Sayılı Liste	a-Ek-2 sayılı listeden geçerlilik süresi dolan 13 ve 15 numaralı Biyogüvenlik Kurulu Kararına konu GD Mısır çeşitleri listeden çıkartılmıştır. b-23 ve 24 Karar Numaralı Biyogüvenlik Kararları ile (1 adet GD Mısır ve 1 adet GD Soya) listeye eklenmiştir.
07	07.07.2022	4.6	Aynı parti numaralı aynı ürünün birden fazla sevkiyatta gelmesi durumunda analiz sıklığı kapsamında GDO analizi yaptırılması gerektiği vurgulanmıştır.
		7.1.3	Başvurusu yapılmış ancak henüz onaylanmamış (değerlendirme aşamasındaki) GD çeşitlerin Bakanlık Talimatları ile İl Müdürlüklerine bildirildiği belirtilmiştir.
		7.1.10	Şahit numune analizlerinde GDO tarama analizi şartı getirilmiştir.
		7.1.11	Analizlerde Onaylı GDO tespitlerinde Miktar analizine gidilmesi ithalatçı firmanın talebine bırakılmıştır. İthalatçı ürünü etiketleyeceğini taahhüt etmesi durumunda GD miktar analizleri yapılmayacaktır.
		Ek-2 Sayılı Liste	a-19, 27, 33, 34 sayılı Biyogüvenlik Kurul Kararına konu GD Mısır/Soya çeşitleri 27.04.2022 tarih ve 31822 sayılı RG yayınlanan 25, 26, 27, 28 Karar Numaralı Biyogüvenlik Kararı ile iptal edildiğinden listeden çıkarılmıştır. b-29, 30, 31, 32 Karar Numaralı Biyogüvenlik Kararları (2 GD Soya, 2 GD Mısır listeye eklenmiştir.) c- Onay süreleri dolan ürünlerle ilgili verilen süre uzatım kararları belirtilmiştir. Not: 15 GD SOYA, 21 GD Mısır Onaylıdır.
08	27.12.2022	4.4.5	“GDO içermediğine” ve/veya “GDO’dan oluşmadığına” ve/veya “GDO’dan elde edilmediğine” dair vb. Ürünün yapısına göre bu durumlardan biri veya birkaçının belgede yazması gerekmektedir.
		4.4.6	“GDO Tarama Analizi p35S, tNOS, pFMV vb. gibi Promotor, Terminatör” içermeyen GD tipleri (GGBS’de Analize yetkili laboratuvarlar listesinin altında belirtilen GD tipler dahil)” ifadesi ile analizlerde dikkat edilmesi gereken hususlar belirtilmiştir.
		Ek-2 Sayılı Liste	-13.10.2022 tarih ve 31982 sayılı RG yayınlanan 34 Biyogüvenlik Kararı ile MON89034xMON88017 ayırt edici kimlik kodlu 35 Numaralı Biyogüvenlik Kurulu Kararı iptal edildiğinden listeden çıkartılmıştır. 35 ve 38 Numaralı Biyogüvenlik Kararı listeye eklenmiştir.

Talimatta yapılan değişikliklerin izlenebilirliğini sağlamak için metin içerisinde değiştirilen ve ilave edilen yazılar italik koyu olarak yazılır. Bir önceki güncellemede yapılan değişiklikler ise normal yazım karakterine çevrilir.

İlk Yayın Tarihi : 00-17/06/2016

Güncelleme No ve Tarihi : 08-03/01/2023

			<p>- Danıştay Kararı ile 18 . Biyogüvenlik Kurulu Kararına konu MON810 GD Mısır Çeşidi iptal edildiğinden Ek-2 sayılı listeden çıkartılmıştır.</p> <p>- 30.12.2022 tarih ve 32059 sayılı RG yayınlanan 40. Biyogüvenlik Kararı ile NK603xMON810 GD Mısır çeşidi EK-2 sayılı listeye eklenmiştir.</p> <p>BIYOGÜVENLİK KARARLARI İLE ONAY VERİLEN GDM'LER VE KULLANIM AMAÇLARI EK2 B listesi oluşturulmuştur.</p> <p>NOT : 15 Adet GD Soya, 21 Adet GD Mısır, 1 Adet Bakteri Biyokütle, 8 Adet Endüstriyel Enzim onaylıdır.</p>
--	--	--	--

Talimatta yapılan değişikliklerin izlenebilirliğini sağlamak için metin içerisinde değiştirilen ve ilave edilen yazılar italik koyu olarak yazılır. Bir önceki güncellemede yapılan değişiklikler ise normal yazım karakterine çevrilir.

İlk Yayın Tarihi : 00-17/06/2016

Güncelleme No ve Tarihi : 08-03/01/2023

**İTHALAT AŞAMASINDA GDO KONTROLLERİNE TABİ TUTULACAK ÜRÜNLER
VE
ANALİZ SIKLIKLARI TABLOSU**

Sıra No	Ürün Adı	Menşei Riskli Olan Ülkeler (Analiz Sıklığı: %100)	Diğer Ülkeler Analiz Sıklığı
1	Mısır veya mısırdan elde edilen ürünler (örn; mısır nişastası, mısır unu, mısır grizi, mısır kepeği, mısır özü, DDGS, mısır çerezi, mısır cipsi, mısır konservesi, mısır koçanı, mısır turşusu, mısır küspesi, vb.)	ABD, Arjantin, Avustralya, Brezilya, Kanada, Şili, Çin, Kolombiya, Mısır, AB Ülkeleri (28 Ülke), Honduras, Endonezya, Japonya, Malezya, Meksika, Yeni Zelanda, Panama, Paraguay, Filipinler, Rusya, Güney Afrika, Güney Kore, İsviçre, Tayvan, Tayland, Uruguay, Ukrayna, Küba	20%
2	Soya veya soyadan elde edilen ürünler(örn; soya küspesi, soya sütü, soya filizi, soya macunu, soya lifi, soya çökeleği vb)	ABD, Arjantin, Avustralya, Bolivya, Brezilya, Kanada, Şili, Çin, Kolombiya, Kosta Rika, AB Ülkeleri (28 Ülke), Endonezya, Japonya, Malezya, Meksika, Yeni Zelanda, Paraguay, Filipinler, Rusya, Güney Afrika, Güney Kore, İsviçre, Tayvan, Tayland, Uruguay, Ukrayna, Hindistan	20%
	Soya unu, Soya lesitini, Soya Proteini	Menşeiine bakılmaksızın %100 analiz sıklığı uygulanır.	
3	Kolza (kanola) veya kolzadan elde edilen ürünler (kolza küspesi, vb)	ABD, Avustralya, Kanada, Şili, Çin, AB Ülkeleri (28 Ülke), Japonya, Meksika, Yeni Zelanda, Filipinler, Güney Afrika, Güney Kore, Ukrayna, Rusya	20%
4	Pamuk ürünleri (pamuk küspesi, çiğit vb.)	ABD, Arjantin, Avustralya, Brezilya, Burkina Faso, Kanada, Çin, Kolombiya, Kosta Rika, AB Ülkeleri (28 Ülke), Hindistan, Japonya, Meksika, Myanmar, Yeni Zelanda, Pakistan, Paraguay, Filipinler, Güney Afrika, Güney Kore, Sudan	20%
5	Papaya ve ürünleri	ABD, Kanada, Çin, Japonya, Tayland, Vietnam, Tayvan	20%
6	Çeltik/pirinç veya bunlardan elde edilen (pirinç unu, pirinç nişastası, pirinç kepeği, pirinç şehriyesi, pirinç çubuğu, pirinç makarnası, pirinç erişttesi, pirinç gevreği, pirinç yufkası, pirinç kağıdı, pirinç krakeri, vb.)	ABD, Avustralya, Kanada, Çin, Kolombiya, İran, Japonya, Meksika, Yeni Zelanda, Filipinler, Rusya, Güney Afrika, Pakistan, Hong Kong, Hindistan, AB Ülkeleri (28 ülke), Vietnam, Tayland, Tayvan, İsviçre	10%
7	Buğday ve Buğday Kepeği	ABD, Avustralya, Kolombiya, Yeni Zelanda,	0%

Talimatta yapılan değişikliklerin izlenebilirliğini sağlamak için metin içerisinde değiştirilen ve ilave edilen yazılar italik koyu olarak yazılır. Bir önceki güncellemede yapılan değişiklikler ise normal yazım karakterine çevrilir.

İlk Yayın Tarihi : 00-17/06/2016

Güncelleme No ve Tarihi : 08-03/01/2023

Sıra No	Ürün Adı	Menşei Riskli Olan Ülkeler (Analiz Sıklığı %50)	Diğer Ülkeler Analiz Sıklığı
8	Domates, domates salçası, domates sosu, kurutulmuş domates, domates tozu, domates suyu, ketçap, domates çorbası, domatesli makarna vb.	ABD, Kanada, Çin, Meksika	10%
9	Şeker pancarı melası, melas şurubu, posası, lifi, vb.	ABD, Avustralya, Kanada, Çin, Kolombiya, AB Ülkeleri (28 Ülke), Japonya, Meksika, Yeni Zelanda, Filipinler, Rusya, Güney Kore	10%
10	Patates, patates cipsi, Patates nişastası, dondurulmuş patates, kurutulmuş patates, patates unu, patates flokanı, patates granülü, patates çerezi, patates kroket, patates tozu, patates topağı, vb.	ABD, Avustralya, Kanada, AB Ülkeleri (28 Ülke), Japonya, Meksika, Yeni Zelanda, Rusya, Filipinler, Güney Kore	10%

Sıra No	Ürün Adı	Menşei Riskli Olan Ülkeler (Analiz Sıklığı %20)
11	Fasulye (<i>Phaseolus vulgaris</i>)	Brezilya
12	Patlıcan (<i>Solanum melongena</i>)	Bangladeş
13	Kabak (<i>Squash-Cucurbita pepo</i>)	Kanada, ABD
14	Tatlı Biber (<i>Capsicum annuum</i>)	Çin
15	Şeker Kamışı (<i>Saccharum sp.</i>)	Endonezya
16	Hindiba (<i>Cichorium intybus</i>)	ABD
17	Kavun	ABD
18	Erik	ABD
19	Yonca (<i>medicago sativa</i>)	Avustralya, Kanada, Japonya, Meksika, Yeni Zelanda, ABD, Filipinler, Singapur, Güney Kore
20	Keten (<i>Linum usitatissimum L.</i>)	Kanada, Kolombiya, ABD
21	Kavak (<i>Populus sp.</i>)	Çin
22	Petunya (<i>Petunya hybrida</i>)	Çin
23	Karanfil (<i>Dianthus caryophyllus</i>)	Avustralya, Kolombiya, Japonya, Norveç, Malezya
24	Gül (<i>Rosa hybrida</i>)	Avustralya, Kolombiya, Japonya, ABD
25	Şalgam (<i>Brassica rapa</i>)	Kanada
26	Çim (<i>Agrostis stolonifera</i>)	ABD
27	Tütün (<i>Nicotiana tabacum L.</i>)	ABD
28	Elma (<i>Malus x Domestica</i>)	ABD, Kanada

Talimatta yapılan değişikliklerin izlenebilirliğini sağlamak için metin içerisinde değiştirilen ve ilave edilen yazılar italik koyu olarak yazılır. Bir önceki güncellemede yapılan değişiklikler ise normal yazım karakterine çevrilir.

İlk Yayın Tarihi : 00-17/06/2016

Güncelleme No ve Tarihi : 08-03/01/2023

Sıra No	Ürün Adı	Menşei Riskli Olan Ülkeler (Analiz Sıklığı %10)
29	Kabuklu Kırmızı Mercimek	ABD, Kanada, Meksika, Çin, Hindistan
30	Polen	Menşeiine bakılmaksızın % 50 analiz sıklığı uygulanır

• Yukarıda belirtilen tabloda;

• a) 1- 6 inci sıralarda bulunan ürünlerin gıda ve yem maddelerinde (katkı ve aromalar dahil) bileşen olarak bulunması durumunda Menşei Riskli Olan Ülkeler İçin analiz sıklığı %40, menşei diğer ülkeler için analiz sıklığı % 10

• b) 8-10 uncu sıralarda bulunan ürünlerin gıda ve yem maddelerinde (katkı ve aromalar dahil) bileşen olarak bulunması durumunda Menşei Riskli Olan Ülkeler için analiz sıklığı %20, menşei diğer ülkeler için analiz sıklığı %5,

• c) 11-28 inci sıralarda bulunan ürünlerin gıda ve yem maddelerinde (katkı ve aromalar dahil) bileşen olarak bulunması durumunda Menşei Riskli Olan Ülkeler için analiz sıklığı %10 olarak uygulanacaktır.

• d) 1-29 uncu sırada bulunan ürünlerin üretim ve çoğaltım materyali olarak gelmesi durumunda %100 analiz sıklığı uygulanır.

• e) 30. sırada yer alan polenin gıda ve yem maddelerinde bileşen olarak bulunması durumunda menşeiine bakılmaksızın % 10 analiz sıklığı uygulanır.

• Analiz sıklıkları her ülkeden yapılan ithalatlar için ayrı değerlendirilecektir. Aynı ülkeden farklı firmalar tarafından aynı ürünlerin ithal edilmesi durumunda ise firma ayrımı yapılmadan o ülkeden yapılan ürünle ilgili toplam ithalat miktarına göre analiz sıklığı uygulanacaktır.

Talimatta yapılan değişikliklerin izlenebilirliğini sağlamak için metin içerisinde değiştirilen ve ilave edilen yazılar italik koyu olarak yazılır. Bir önceki güncellemede yapılan değişiklikler ise normal yazım karakterine çevrilir.

İlk Yayın Tarihi : 00-17/06/2016

Güncelleme No ve Tarihi : 08-03/01/2023

BİYOGÜVENLİK KARARLARI İLE ONAY VERİLEN GDO'LAR VE KULLANIM AMAÇLARI							
SIRA NO	KARAR NO*/**	TÜR	ÇEŞİT	AYIRT EDİCİ KİMLİK KODU	KULLANIM AMACI	ONAY TARİHİ***	Süre Uzatma
1	4	Mısır	(Bt11)	<u>SYN-BTØ11-1</u>	Yem	24.12.2011	27.01.2021 tarih ve 269774 sayılı TAGEM kararı ile uzatılmıştır.
2	5	Mısır	(DAS1507)	<u>DAS-Ø15Ø7-1</u>	Yem	24.12.2011	27.01.2021 tarih ve 269774 sayılı TAGEM kararı ile uzatılmıştır.
3	6	Mısır	(DAS59122)	<u>DAS-59122-7</u>	Yem	24.12.2011	27.01.2021 tarih ve 269774 sayılı TAGEM kararı ile uzatılmıştır.
4	8	Mısır	(NK603)	<u>MON-ØØ6Ø3-6</u>	Yem	24.12.2011	27.01.2021 tarih ve 269774 sayılı TAGEM kararı ile uzatılmıştır.
5	10	Mısır	(GA21)	<u>MON-ØØØ21-9</u>	Yem	24.12.2011	27.01.2021 tarih ve 269774 sayılı TAGEM kararı ile uzatılmıştır.
6	11	Mısır	(MON89034)	<u>MON-89Ø34-3</u>	Yem	24.12.2011	27.01.2021 tarih ve 269774 sayılı TAGEM kararı ile uzatılmıştır.
7	17	Mısır	(MON88017)	<u>MON-88Ø17-3</u>	Yem	21.04.2012	27.01.2021 tarih ve 269774 sayılı TAGEM kararı ile uzatılmıştır.
8	23	Mısır	(MIR604)	SYN-IR6Ø4-5	Yem	16.07.2015	
9	24	Mısır	(MON863)	MON-ØØ863-5	Yem	16.07.2015	
10	25	Mısır	(T25)	ACS-ZMØØ3-2	Yem	16.07.2015	
11	26	Soya	(MON87701)	MON-877Ø1-2	Yem	16.07.2015	
12	28	Soya	(356043)	DP-356Ø43-5	Yem	5.11.2015	
13	29	Soya	(A5547-127)	ACS-GMØØ6-4	Yem	5.11.2015	
14	30	Mısır	(Bt11xMIR604)	SYN-BTØ11-1x SYN-IR6Ø4-5	Yem	5.11.2015	
15	31	Mısır	(MIR162)	SYN-IR162-4	Yem	5.11.2015	

Talimatta yapılan değişikliklerin izlenebilirliğini sağlamak için metin içerisinde değiştirilen ve ilave edilen yazılar italik koyu olarak yazılır. Bir önceki güncellemede yapılan değişiklikler ise normal yazım karakterine çevrilir.

İlk Yayın Tarihi : 00-17/06/2016

Güncelleme No ve Tarihi : 08-03/01/2023

16	32	Mısır	(MIR604xGA2 1)	SYN-IR6Ø4- 5xMON-ØØØ21-9	Yem	5.11.2015	
17	37	Soya	(MON87708)	MON-877Ø8-9	Yem	2.08.2017	
18	38	Soya	(BPS-CV127-9)	BPS-CV127-9	Yem	2.08.2017	
19	39	Soya	(MON87705)	MON-877Ø5-6	Yem	2.08.2017	
20	40	Mısır	(MON87460)	MON-8746Ø-4	Yem	2.08.2017	
21	7	Soya	(305423)	DP-3Ø5423-1	Yem	23.01.2021	
22	8	Soya	(FG72)	MST-FGØ72-1	Yem	23.01.2021	
23	9	Mısır	(MON87427)	MON-87427-7	Yem	23.01.2021	
24	15	Mısır	(DAS-40278-9)	DAS-4Ø278-9	Yem	27.02.2021	
25	16	Soya	(A2704-12)	ACS-GMØØ5-3	Yem	27.02.2021	
26	17	Soya	(MON40-3-2)	MON-Ø4Ø32-6	Yem	27.02.2021	
27	18	Soya	(MON89788)	MON-89788-1	Yem	27.02.2021	
28	19	Soya	(DAS-44406-6)	DAS-444Ø6-6	Yem	27.02.2021	
29	23	Mısır	(4114)	DP- ØØ4114-3	Yem	07.01.2022	
30	24	Soya	(SYHTØH2)	SYN- ØØØH2-5	Yem	07.01.2022	
31	29	Soya	MON87751	MON-87751-7	Yem	27.04.2022	
32	30	Soya	DAS-81419-2	DAS-81419-2	Yem	27.04.2022	
33	31	Mısır	MON87411	MON-87411-9	Yem	27.04.2022	
34	32	Mısır	MZIRØ98	SYN-ØØØ98-3	Yem	27.04.2022	
35	35	Mısır	5307	SYN-Ø53Ø7	Yem	13.10.2022	
36	40	Mısır	NK603xMON8 10	MON-ØØ6Ø3-6 x MON-Ø81Ø-6	Yem	30.12.2022	

* Karar No: 02.08.2018 Tarihinden önce alınan Kararlar Biyogüvenlik Kurulu Kararlarıdır. 02.08.2018 tarihinden sonra alınan kararlar Tarım ve Orman Bakanlığı Biyogüvenlik Kararları'dır.

** a- 23.01.2021 tarihli 4, 5 ve 6 sayılı Biyogüvenlik Kararı gereğince "A2704-12 GD Soya, MON40-3-2 GD Soya, MON89788 GD Soya için verilen onay kararı iptal edildiğinden 1, 2 ve 3 numaralı Biyogüvenlik Kurulu Kararları listeden çıkarılmıştır. 16, 17, 18 numaralı Biyogüvenlik Kararı gereğince yeniden listelere ilave edilmiştir.

Talimatta yapılan değişikliklerin izlenebilirliğini sağlamak için metin içerisinde değiştirilen ve ilave edilen yazılar italik koyu olarak yazılır. Bir önceki güncellemede yapılan değişiklikler ise normal yazım karakterine çevrilir.

İlk Yayın Tarihi : 00-17/06/2016

Güncelleme No ve Tarihi : 08-03/01/2023

b- 7, 9, 12, 14 ve 16 numaralı Biyogüvenlik Kurulu Kararı ile onaylanan GD Mısır Çeşitleri 10, 11, 12, 13, 14 numaralı Biyogüvenlik Kararları ile iptal edildiğinden listeden çıkarılmıştır.

c-13 ve 15 sayılı Biyogüvenlik Kurul Kararına konu GD Mısır Çeşitleri (BT11xGA21 ve 1507x59122) 07 Ocak 2022 tarih ve 31712 sayılı RG yayınlanan 21 ve 22 Nolu Biyogüvenlik Kararı ile iptal edildiğinden listeden çıkarılmıştır.

d-19, 27, 33, 34 sayılı Biyogüvenlik Kurul Kararına konu GD Mısır/Soya çeşitleri 27.04.2022 tarih ve 31822 sayılı RG yayınlanan 25, 26, 27, 28 Karar Numaralı Biyogüvenlik Kararı ile iptal edildiğinden listeden çıkarılmıştır. 29,30,31,32 sayılı Biyogüvenlik Kararları listeye eklenmiştir.

- e-
- 13.10.2022 tarih ve 31982 sayılı RG yayınlanan 34 Biyogüvenlik Kararı ile "35 Numaralı Biyogüvenlik Kurulu Kararına konu MON89034xMON88017 GD Mısır" iptal edildiğinden listeden çıkartılmıştır. 35 Numaralı Biyogüvenlik Kararına konu 5307 GD Mısır listeye eklenmiştir.
  - 30.12.2022 tarih ve 32059 sayılı RG yayınlanan 40. Biyogüvenlik Kararı ile **NK603xMON810 GD Mısır çeşidi listeye eklenmiştir.**
  - Danıştay Kararı ile 18 numaralı MON810 Biyogüvenlik Kurulu Kararı iptal edildiğinden listeden çıkartılmıştır.

*** Kararların geçerlilik süresi kararda belirtilmediği sürece yayımlandığı tarihten itibaren 10 yıldır. Süre Uzatım taleplerinin olumlu olması durumunda Süre Uzatım Kararı listelerde belirtilir.

*** ***Başvurusu yapılmış ancak henüz onaylanmamış (değerlendirme aşamasındaki) GD çeşitler Bakanlık Talimatları ile İl Müdürlüklerine bildirilmektedir.***

Talimatta yapılan değişikliklerin izlenebilirliğini sağlamak için metin içerisinde değiştirilen ve ilave edilen yazılar italik koyu olarak yazılır. Bir önceki güncellemede yapılan değişiklikler ise normal yazım karakterine çevrilir.

İlk Yayın Tarihi : 00-17/06/2016

Güncelleme No ve Tarihi : 08-03/01/2023

BİYOGÜVENLİK KARARLARI İLE ONAY VERİLEN GDM'LER VE KULLANIM AMAÇLARI							
SIRA NO	KARAR NO*/**	TÜR	ÇEŞİT	AYIRT EDİCİ KİMLİK KODU	KULLANIM AMACI	ONAY TARİHİ***	Süre Uzatma
1	1	GDM	<i>Aspergillus oryzae</i>	LIVZ-101	Endüstriyel α -amilaz enzimi üretimi	06.05.2020	
2	2	GDM	<i>Aspergillus oryzae</i>	LIVZ-102	Endüstriyel Glukoamilaz enzimi üretimi	06.05.2020	
3	3	GDM	<i>Aspergillus oryzae</i>	LIVZ-103	Endüstriyel Hemiselülaz enzimi üretimi	06.05.2020	
4	20	GDM	<i>Aspergillus oryzae</i>	LIVZ-105	Endüstriyel Proteaz/Mukorpepsin (EC 3.4.23.23) enzimi üretimi	07.01.2022	
5	33	GDM	<i>Aspergillus oryzae</i>	LIVZ-104	Yem Amaçlı Fitaz üretimi	27.04.2022	
6	36	GDM	<i>Aspergillus oryzae</i>	LIVZ-106	Endüstriyel Lipaz/Triasilgliserol Lipaz (EC 3.1.1.3.) üretimi	13.10.2022	
7	37	GDM	<i>Aspergillus oryzae</i>	LIVZ-107	Endüstriyel Glikoz oksidaz (EC 1.1.3.4) üretimi	13.10.2022	
8	38	GDM	<i>Aspergillus oryzae</i>	BT-101	Yem amaçlı İnaktif Bakteriyel Biyokütle üretimi	13.10.2022	
9	39	GDM	<i>Aspergillus oryzae</i>	LIVZ-108	Yem amaçlı Endo-1,4-beta-glukanaz (E.C. 3.2.1.4) ve Endo-1,4-beta-ksilanaz (EC 3.2.1.8) içeren karışımı üretimi	13.10.2022	
*** Kararların geçerlilik süresi kararda belirtilmediği sürece yayınlandığı tarihten itibaren 10 yıldır. Süre Uzatım taleplerinin olumlu olması durumunda Süre Uzatım Kararı listelerde belirtilir.							

Talimatta yapılan değişikliklerin izlenebilirliğini sağlamak için metin içerisinde değiştirilen ve ilave edilen yazılar italik koyu olarak yazılır. Bir önceki güncellemede yapılan değişiklikler ise normal yazım karakterine çevrilir.

İlk Yayın Tarihi : 00-17/06/2016

Güncelleme No ve Tarihi : 08-03/01/2023

GIDALARDA GDO KONTROLÜ İÇİN NUMUNE ALMA METODU

Kapsam:

1- Bu talimat GDO açısından risk teşkil eden gıdalarda ve/veya gıda üretiminde kullanılacak ürünlerde yapılacak GDO analizleri için numune almaya ilişkin usul ve esasları kapsar.

Tanımlar:

- 1- Bu Talimatta geçen,
    - a) Birincil numune: Numune alınan partinin bir noktasından alınan materyal miktarını,
    - b) İşlenmemiş gıda: Bölme, parçalama, derisini yüzme, kemiğinden ayırma, soyma, temizleme, ayıklama, öğütme, ezme, kesme, kıyma, inceltme, dondurma, derin dondurma, soğutma, ambalajlama veya ambalajından çıkarma işlemlerinin, gıdanın doğal yapısında önemli bir değişikliğe neden olmayan işlemler olduğu kabul edilerek; gıdanın doğal yapısında önemli bir değişikliğe sebep olacak herhangi bir işlem uygulanmamış gıdayı,
    - c) Laboratuvar numunesi: Laboratuvar analizi için hazırlanmış asıl ve şahit numuneyi,
    - d) Numune alınan parti: Özelliği itibarıyla bir örnek ve bir birim oluşturan ürün miktarını,
    - e) Paçal numune: Bir partiden alınan birincil numunelerin birleştirilmesi ve homojen olarak karıştırılması ile elde edilen numuneyi,
- ifade eder.

Genel hükümler

- 1- Gıdanın özelliğinin değişmemesi ve olası bir bulaşmanın engellenmesi için gerekli tüm tedbirler alınarak mümkün olan en kısa sürede numune alınmalıdır.
- 2- Numune alma alet ve cihazları, numune hazırlanacak yüzeyler ve numune kaplarının temiz ve kuru olması gereklidir.
- 3- Üründen alınacak numune sayısı ve miktarı Tablo-1’de belirlenmiştir.
- 4- Dane ürünlerde Tablo-2’de yer alan numune miktarları esas alınmalıdır.
- 5- Kısmen veya tamamen GDO’lu olma ihtimali olan bir hammaddeden elde edilmekle birlikte GDO içermeyen veya GDO’dan oluşmayan glikoz şurubu/tozu, rafine yağlar, maltodekstrin, fermente organik asitler ve fermente içkiler vb. ürünlerin mümkün olduğunca üretim yerlerindeki hammaddelerinden numune alınmalıdır.
- 6- Alınan numune, numune alınan partinin tamamını temsil edecek şekilde olmalıdır.

Birincil numunelerin alınması

- 1- Birincil numune miktarı ürünün dökme veya paketlenmiş olmasına göre değişeceğinden, Tablo-1’in 1 inci maddesinde belirtilen sayıda farklı yerlerden yaklaşık eşit miktarlarda birincil numune alınır.
- 2- 1 kg ve altında paketlenmiş ürünlerde, birincil numune olarak 4 orijinal paketin tamamı alınır.

Paçal numunelerin hazırlanması

- 1- Tablo-1’in 1 inci maddesinde belirtilen sayıda alınan birincil numuneler, Tablo-1’in 2 nci maddesinde belirtilen miktarda paçal numune oluşturmak üzere birleştirilerek karıştırılır.
- 2- Alınan birincil numuneler ile oluşturulan paçal numunelerin ağırlığı 4 kilogramdan az olamaz.
- 3- 1 kg’ı aşmayan paketli ürünler için paçal numune olarak dört orijinal paketin tamamı alınır. 1 kg ve altındaki ürünlerde “paçal numune ağırlığı 4 kg’dan az olmamalıdır” şartı aranmaz.

Laboratuvara gönderilecek numunelerin hazırlanması

Talimatta yapılan değişikliklerin izlenebilirliğini sağlamak için metin içerisinde değiştirilen ve ilave edilen yazılar italik koyu olarak yazılır. Bir önceki güncellemede yapılan değişiklikler ise normal yazım karakterine çevrilir.

İlk Yayın Tarihi : 00-17/06/2016

Güncelleme No ve Tarihi : 08-03/01/2023

- 1- Homojen bir numune elde edebilmek için paçal numune dikkatli ve özenli bir şekilde karıştırılır. Gerekirse paçal numune mekanik veya otomatik ayırıcı kullanılarak veya çeyrekleme metodu ile 2 kg'a azaltılarak azaltılmış numune oluşturulur.
- 2- Paçal numunedan laboratuvar numunesi oluşturmak üzere eşit miktarda ve aynı özellikleri taşıyacak şekilde asıl ve şahit olmak üzere iki numune oluşturulur.
- 3- Hazırlanan asıl ve şahit laboratuvar numunesi uygun kaplara ayrı ayrı konulur. Asıl ve şahit numune olmak üzere mühürlenir ve etiketlenir. Mühürleme işlemi, numune güvenliğini temin amacıyla, mühür bozulmadan paket açılmayacak şekilde yapılır.
- 4- Muhafaza ve nakliye sırasında oluşabilecek bulaşmanın önlenmesi veya numunenin bozularak bileşiminin değişmesine neden olabilecek olumsuzlukların engellenmesi için gereken bütün önlemler alınır.
- 5- GDO analizleri için alınan numuneler başka analizler için bölünemez, başka analizler için alınan numuneler de bölünerek GDO analizi için kullanılamaz.

Numune kayıtları

- 1- Numunenin ait olduğu parti ve numuneyle ilgili kayıtlar, karışıklığa ve tereddüde meydan vermeyecek şekilde tutulur.

Numunelerin laboratuvara gönderilmesi

- 1- Analiz yapılmak üzere hazırlanan laboratuvar numunesi gerekli bilgiler ile birlikte mümkün olan en kısa sürede yetkili laboratuvara gönderilir.

Tablo 1- Üründen alınacak numune sayısı ve miktarı

1.	Birincil numuneler	
1.1	Dökme ürün	
	Numune Alınan Parti Miktarı	Alınacak en az birincil numune sayısı
1.1.1.	Parti miktarı $\leq 2,5$ ton	18
1.1.2.	80 ton $\geq$ Parti miktarı $> 2,5$ ton	Numune alınan parti miktarının (ton) 125 katının karekökü alınarak elde edilen sayı kadar. (*) (Örn: numune alınan parti miktarı 70 ton ise; $\sqrt{70 \times 125} = 93,5$ olup, ondalık değer bir sonraki tam sayı olan 94'e tamamlanarak 94 birincil numune alınır)
1.1.3.	500 ton $\geq$ Parti miktarı > 80 ton	100
1.1.4.	Parti miktarı > 500 ton	Numune alınan parti miktarının karekökü alınarak elde edilen sayıya 100 eklenerek hesaplanır. (*) (Örn: numune alınan parti miktarı 700 ton ise $\sqrt{700} = 26,45$ olarak hesaplanır. Ondalık değer bir sonraki tam sayı olan 27'ye tamamlanır. $27 + 100 = 127$ birincil numune alınır)
	Paketlenmiş ürün	
1.2.	Numune Alınan Parti Miktarı (Paket)	Alınacak en az birincil numune sayısı
1.2.1.	1 kg'ı aşmayan paketler	Dört paket (**)
1.2.2.	1 kg'dan fazla olan paketler	
1.2.2.1.	Numune alınan parti 1- 20 paket ise	Bir paketten (***)
1.2.2.2.	Numune alınan parti 21-150 paket ise	Üç paketten (***)

Talimatta yapılan değişikliklerin izlenebilirliğini sağlamak için metin içerisinde değiştirilen ve ilave edilen yazılar italik koyu olarak yazılır. Bir önceki güncellemede yapılan değişiklikler ise normal yazım karakterine çevrilir.

İlk Yayın Tarihi : 00-17/06/2016

Güncelleme No ve Tarihi : 08-03/01/2023

1.2.2.3.	Numune alınan parti 151-400 ise	Beş paketten (****)
1.2.2.4.	Numune alınan parti 400 paketten fazla ise	Numune alınan partideki paket sayısının karekökünün dörtte biri kadar. (*) (****) (Örn: numune alınan parti miktarı 1600 paket ise $\sqrt{1600}=40 \times 1/4=10=10$ paketten birincil numune alınır.) En fazla 40 paketten birincil numune alınır.
2.	Minimum Paçal Numune Miktarı	
2.1.	Dökme ürün	4 kg
2.2	Sıvı ürünler	4 litre
2.3	Paketlenmiş ürün (1 kg'dan fazla olan paketler)	4 kg
2.4	Paketlenmiş ürün (1 kg'ı aşmayan paketler)	4 orijinal paket (**)(***)
3.	Laboratuvar numuneleri Gerektiğinde paçal numune azaltılmış numune haline getirilir. Laboratuvara gönderilen numunenin miktarı 500 g'dan az olmamalıdır. 1 kg'ı aşmayan paketli ürünlerde "laboratuvar numune ağırlığı 500 g'dan az olmamalıdır" şartı aranmaz.	
(*) Elde edilen sayı kesirli ise bir sonraki tam sayıya tamamlanır. (**)1 kg'ı aşmayan paketli ürünler için orijinal paketin tamamı alınır. (***)1 kg'ı aşmayan paketli ürünlerde "paçal numune minimum 4 kg olmalıdır" şartı aranmaz. (****) EK-1 sayılı listede yer alan işlenmemiş gıda paketlerinde, tabloda yazılı açılacak paket sayısının 2,5 ile çarpılması ile elde edilen değer kadar paket açılarak numune alınır. En fazla 100 paketten birincil numune alınır. (Örneğin; numune alınacak parti 300 paketten oluşan 25 kg'lık pirinç ürünü için; $5*2,5=12,5$ olarak hesaplanır. Ondalık değer bir sonraki tam sayı olan 13'e tamamlanarak 13 paket ürün açılarak birincil numuneler alınır.)		

Not: Numune alınan ürünlerin sıvı olması durumunda ağırlık olarak verilen birimler "ml" ve katları olarak değerlendirilir.

Özel Hükümler

1- Tablo 2'de belirtilen dane ürünlerden numune alınması durumunda; paçal numunelerin ağırlığı 35.000 dane/tohum sayısına karşılık gelen ağırlıktan ve laboratuvara gönderilecek numune 10.000 dane/tohum sayısına karşılık gelen ağırlıktan daha az olmamalıdır.

Tablo 2 Dane ürünler için alınacak numune miktarı

Bitki	10.000 dane/tohum sayısına karşılık gelen ağırlık (g) (laboratuvar numunesi)	35.000 dane/tohum sayısına karşılık gelen ağırlık (g) (paçal)
Arpa, darı, yulaf, pirinç, çavdar, buğday	400	1.400
Mısır	3.000	10.500
Soya fasulyesi	2.000	7.000
Kolza tohumu	40	140

Talimatta yapılan değişikliklerin izlenebilirliğini sağlamak için metin içerisinde değiştirilen ve ilave edilen yazılar italik koyu olarak yazılır. Bir önceki güncellemede yapılan değişiklikler ise normal yazım karakterine çevrilir.

İlk Yayın Tarihi : 00-17/06/2016

Güncelleme No ve Tarihi : 08-03/01/2023

GDO BULAŞANI TESPİT EDİLEN ÜRÜNLERE UYGULANACAK ÖZEL İŞLEM PROSEDÜRÜ

Genel Hükümler:

1. İthale konu gıda ve yem ürünlerinde yapılan resmi kontroller sonucunda GDO bulaşanı tespit edilmesi ve tespit edilen GDO varlığının başka bir türe ait olması halinde, ithalatçının talebi ile bulaşanın giderilmesi amacıyla ürünün özel işleme tabi tutulmasına izin verilir.
2. GDO bulaşanı tespit edilen ürün, ithalatçı tarafından belirlenecek yöntem (ayıklama, yıkama, kabuklarından soyma vb.) ile bir defaya mahsus olmak üzere özel işleme tabi tutulur.

Başvuru:

1. İlk analizde GDO tespit edilen gıda ürünleri için şahit numune hakkı kullanılıp kullanılmayacağı, GD Tip Belirleme ve Miktar Analizi yaptırıp yaptırmayacağı hakkında il müdürlüğü tarafından ilgili firma bilgilendirilir ve ithalatçının şahit hakkının ve/veya GD Tip Belirleme ve Miktar Analizine ilişkin talebinin olup olmadığının bilgisi alınır. Talep olması durumunda; şahit numunede GDO Tarama, GD Tip Belirleme ve Miktar analizleri yapılır. Üründe farklı bir bitkiye ait GDO bulaşanı tespit edilmesi durumunda; ithalatçının özel işleme tabi tutma talebi ile özel işleme tabi tutma yöntemi ve özel işlemin yapılacağı yer bilgileri ithalatçı tarafından il müdürlüğüne yazılı olarak bildirilir.
2. Gıda ithalatçısının talebi doğrultusunda sadece şahit numune hakkı kullanılarak GDO Taraması yapılan gıdalarda, GD Tip Belirleme ve Miktar Analizi yapılmadığından söz konusu ürün için daha sonrasında yapılacak özel işleme tabi tutma talebi kabul edilmez.
3. Yem ürünlerinin resmi kontrolünde üründe farklı bir bitkiye ait GDO bulaşanı tespit edilmesi durumunda, ithalatçının özel işleme tabi tutma talebi ile özel işleme tabi tutma yöntemi ve özel işlemin yapılacağı yer bilgileri ithalatçı tarafından il müdürlüğüne yazılı olarak bildirilir.

Başvurunun Değerlendirilmesi:

1. İthalatçı tarafından özel işlem yönteminin; yıkama, ayıklama ve kabuk soyma olarak beyan edilmesi durumunda özel işleme tabi tutmaya ilgili il müdürlüğü tarafından izin verilir.
2. Özel işleme tabi tutma başvurusunda ithalatçı tarafından yıkama, ayıklama ve kabuk soyma dışında bir yöntem belirlenmiş ise yöntemle ilişkin bir defaya mahsus olmak üzere Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğünden görüş alınır. Alınan görüş aynı yöntemle özel işleme tabi tutulacak diğer başvurulara da uygulanır.

Özel İşleme Tabi Tutma:

1. Yapılan değerlendirilme sonucunda özel işleme tabi tutma talebi uygun olan ürünler için işlem öncesinde ithalatçı tarafından ilgili gümrük idaresinden elleçleme izni alınır.
2. Özel işleme tabi tutma, ilgili gümrük idaresinin uygun gördüğü bir alanda gerçekleştirilir.
3. Özel işleme tabi tutma süreci, ilgili il müdürlüğüne görevlendirilecek personel nezaretinde gerçekleştirilir ve tutanak ile kayıt altına alınır.
4. Özel işleme tabi tutma sonrasında sevkiyata konu ürünün tamamını temsil edecek şekilde 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu kapsamında gıda güvenilirliği ve 5977 sayılı Biyogüvenlik Kanunu kapsamında GDO kontrolleri için asıl ve şahit numuneler alınır.

Talimatta yapılan değişikliklerin izlenebilirliğini sağlamak için metin içerisinde değiştirilen ve ilave edilen yazılar italik koyu olarak yazılır. Bir önceki güncellemede yapılan değişiklikler ise normal yazım karakterine çevrilir.

İlk Yayın Tarihi : 00-17/06/2016

Güncelleme No ve Tarihi : 08-03/01/2023

5. Özel işleme tabi tutulan üründe yapılan analiz sonuçlarının mevzuata uygun olması durumunda ürünün özel işlem sonrasındaki miktarı için uygunluk yazısı düzenlenir.

Atıkların Değerlendirilmesi

1. Özel işleme tabi tutma sonrasında ortaya çıkan atıklarda (kabuk, kavuz ve üründe tespit edilen başka türe ait bitki/dane ürünler vb.) Ek-2 sayılı liste ile uygulamaya aktarılan onaylı GDO varlığı tespit edilmesi ve bunların ilgili yem mevzuatına uygun olması halinde yem olarak kullanılmasına izin verilir.

2. Özel işleme tabi tutma sonrasında ortaya çıkan atıklarda (kabuk, kavuz ve üründe tespit edilen başka türe ait bitki/dane ürünler vb.) Ek-2 sayılı liste ile uygulamaya aktarılmamış onaysız GDO varlığı tespit edilmesi ve/veya atıkların ilgili yem mevzuatına uygun olmaması halinde ithalatçının talebi doğrultusunda atıklar geri gönderilir veya imha edilir.

Talimatta yapılan değişikliklerin izlenebilirliğini sağlamak için metin içerisinde değiştirilen ve ilave edilen yazılar italik koyu olarak yazılır. Bir önceki güncellemede yapılan değişiklikler ise normal yazım karakterine çevrilir.

İlk Yayın Tarihi : 00-17/06/2016

Güncelleme No ve Tarihi : 08-03/01/2023

ÖZEL İŞLEME TABİ TUTULAN ÜRÜNLERE AİT TABLO

İli:.....

No	İthalatçı Firma	Menşe Ülke	*Belge No	GTİP	Ürün Adı	Ürün Miktarı	Özel İşlem Öncesi Analiz Sonucu	Özel İşlem Sonrası Analiz Sonucu	Atıkların Durumu (Yem amaçlı kullanım/imha vs.)

Talimatta yapılan değişikliklerin izlenebilirliğini sağlamak için metin içerisinde değiştirilen ve ilave edilen yazılar italik koyu olarak yazılır. Bir önceki güncellemede yapılan değişiklikler ise normal yazım karakterine çevrilir.

İlk Yayın Tarihi

: 00-17/06/2016

Güncelleme No ve Tarihi

: 08-03/01/2023

GDO KAYIT VE ANALİZ SONUÇLARI TABLOSU

İli: .....

No	İthalatçı Firma	Menşe Ülke	*Belge No	GTİP	Ürün Adı	Ürün Miktarı	**Denetimin kısa Adı	İlk Analiz Laboratuvar Adı	İlk Analiz Sonucu	Şahit Analiz Laboratuvar Adı	Şahit Analiz Sonucu	İthalata İzin Verilip / Verilmediği	GDO'lu Olarak İthaline İzin Verilen Ürünlerde GDO Çeşidi

Not:

- 1- İthalat aşamaları sonuçlanmadan (Uygunluk veya red yazısı yazılmadan) liste doldurulmayacaktır.
- 2- Analiz veya denetim yapılmaksızın GDO'lu olarak ithaline izin verilen ürünler de bu listeye işlenir. Bu ürünler için laboratuvar ve analiz sonucu bölümleri doldurulmaz.
- 3- Tabloda yer alan bilgilerin GGBS'de veri girişinin yapıldığı (*Belge No/**Denetimin kısa adı) formata uygun olarak yer alması gerekmektedir.

Talimatta yapılan değişikliklerin izlenebilirliğini sağlamak için metin içerisinde değiştirilen ve ilave edilen yazılar italik koyu olarak yazılır. Bir önceki güncellemede yapılan değişiklikler ise normal yazım karakterine çevrilir.

İlk Yayın Tarihi : 00-17/06/2016

Güncelleme No ve Tarihi : 08-03/01/2023